

»Avtomatika« Ljubljana

Rezultat poslovanja 1970 — dokončno saniranje

Tovarna »AVTOMATIKA« je z uspešnim poslovnim zaključkom leta 1970 dokončno sanirala vse stare izgube in minuse, ki so dolga leta dušile tovarno v njenem razvoju. Končno je odpadlo veliko breme, ki ga je vsa ta leta čutil kolektiv »Avtomatike«. Upajmo, da bo sedaj nastopilo novo obdobje ko bodo proizvodni pogoji omogočili dvig življenjskega standarda zaposlenih in omogočili kolektivu naložbe v nove proizvode in modernizacijo tovarne. To si je kolektiv prislužil z odpovedovanjem marsičesa in dokazal, da je zadosti zrel, da prevzame odgovornost za nove napore za doseg postavljenih ciljev.

Rezultati poslovanja v letu 1970 kažejo nekaj zelo dobrih rezultatov in nekaj spodrs-ljav. V primerjavi z letom poprej je celotni dohodek narasel za 20 %, s tem da je dohodek povečan za 65 %. To je omogočilo večje izločanje za osebne dohodke in za sklade. Osebni dohodki so pove-

čani za 15 %, dobiček pa se je zvišal za 28 %.

V primerjavi z postavljenimi planskimi proporcijami za leto 1970, je bilo doseženo ugodnejše razmerje med elementi celotnega dohodka, kot smo ga predvidevali. Tako so bili stroški manjši, dohodek pa večji. Tabela nam kaže naslednje odnose:

Planirano Realizirano

Celotni dohodki	100	100
Stroški	77	74
Dohodek	23	26
Obveznosti	3	3
Osebni dohodki	16	18
Skladi	3	4

Proizvodnja je ustvarjena v zadovoljivih količinah, če ne upoštevamo izpada proizvodnje TV sprejemnikov, ki zaradi dobro znanih težav ni dosežena v predvideni količini. Vsi drugi artikli so se gibali v povečanih količinah. Največji skok je dosežen v proizvodnji zvočnikov, katere smo v povečanih količinah izvažali na konvertibilno področje. Izdelali smo tudi več gramofonov in sicer za 14 % nad planom. Razen že omenjenih TV sprejemnikov plan ni dosežen pri brivnikih in sicer zaradi nezadostne prodaje. V primerjavi z zadnjimi leti so vsi artikli napredovali in se kaže še nadaljnje povečanje.

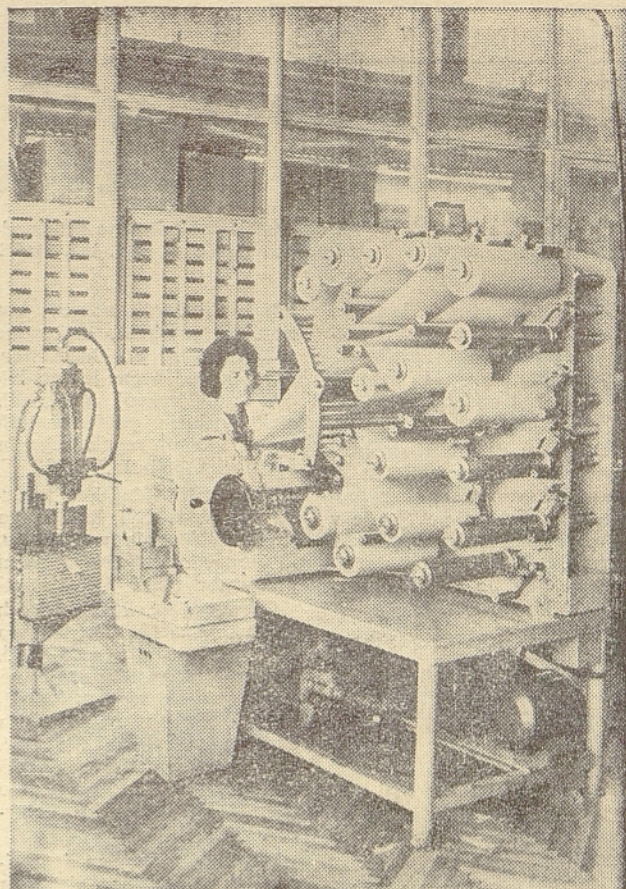
Pri izkoriščanju proizvodnih kapacitet, ugotovljamo veliko heterogenost, kar je razumljivo glede na branžo širokopotrošnega programa. Tako smo nekatere koristili kapacitete do 63 %, medtem ko smo druge koristili le 32 %, kar kaže, da so v tovarni še velike možnosti za izkoriščanje kapacitet brez novih vlaganj v osnovna sredstva.

Med pozitivne dosežke štejemo tudi povečanje produktivnosti za 11 % v tovarni kot celoti. Dejansko se je produktivnost povečala v vseh enotah in je nekje dosegla že zadovoljive rezultate, druge pa so še velike možnosti.

V letu 1970 je tovarna z otroškimi koraki po preobleni »paralizi« začela prva vlaganja v modernizacijo. Tako je pojačan strojni park na osnovi dvoletnega investicijskega programa, ki predvideva začetno modernizacijo obstoječih kapacitet. Delovne priprave so odpisane v vrednosti 70 %, iz povečane amortizacije, ki se je v letu 1970 začela izvajati, pa smo pridobili sredstva za realizacijo tega skromnega plana.

Največji problem tovarne so obratna sredstva, ki so kronično nezadostna. Kljub uspešni izterjatvi in zadovoljivem plačevanju naše pro-

(Dalje na 7. strani)

Prvega aprila preživlja delovni kolektiv tovarne kondenzatorjev v Semiču dvajsetletnico svojega obstoja, zato smo temu pomembnemu jubileju posvetili notranje štiri strani številke. Ob jubileju semiškemu delovnemu kolektivu čestitke in iskrene želje za nadaljnje delovne uspehe! Na sliki: navijanje VN kompenzacijskih kondenzatorjev

Pred volitvami v organe upravljanja

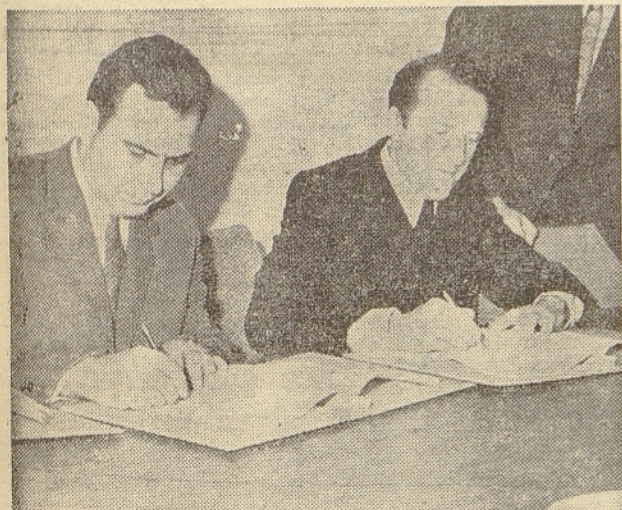
Ko ob pripravah na volitve v samoupravne organe navadno razglašamo, da želimo kandidirati in izvoliti naše »najboljše« sodelavce, v glavnem tiste z »naj« se mi dozdeva, da s temi »naj« pogostokrat pretiravamo. Rekel bi, da tistih z »naj« sploh ni, smo le bolj ali manj razgledani, pošteni, delavoljni, pripravljeni za družbeno delo, vneti za splošno korist in skupno blaginjo.

Menim, da bi letos morali s to prakso pretrgati in kandidate izbrati iz najširših vrst naših sodelavcev. Menim tudi, da bi v organe upravljanja morali ob vsakih volitvah izvoliti čim več novih članov, kajti čim več sodelavcev je bilo v organih upravljanja, temveč se jih je naučilo, kako je treba upravljati. Čim več ljudi to ve, tem boljše nasvete in predloge lahko delijo. Prepričan sem, da bi bilo prav, da bi vsakdo bil vsaj enkrat član samoupravnega organa. Tedaj bi sodelavci tudi manj kritizirali in več koristnega svetovali, kajti taki ljudje so tudi boljše sodelavci, ker so spoznali težave in ukrepe, kadar je stiska, saj je treba takrat

marsikaj dodatno storiti za korist kolektiva. Predvsem pa je važno, da vsakdo prinese s seboj v organe upravljanja vsaj eno svojo koristno misel, ki je ni prinesel še nihče pred njim, torej prav bi bilo, da vsak novi upravljalec prinese neko svojo koristno misel v upravljanje svoje EE, organizacijske enote, ali ZP. Privatno pa vsak od nas misli, da bi znal vse bolje od drugega, če bi bil na njegovem mestu; z izvolitvijo v samoupravne organe pa se že dajejo mnoge možnosti vsem sodelavcem, da tudi pokažejo, kako je z njimi in njihovimi idejami.

Kdor išče bolj lastne koristi kakor splošni napredek podjetja, ali če je častihlepnež, se bo itak v našem sistemu kmalu diskreditiral in bo slej ko prej zamenjan; zaradi vpliva zdrave sredine pa nikakor ne bo mogel napraviti odločilne škode. To dokazuje tudi naša 20-letna samoupravna praksa, to dokazuje tudi nenehna rast gospodarske moči Iskre, njeni dosežki v gospodarskem in tehničnem smislu ter njen ugled doma in v svetu.

Igor Slavec

Iskra - Metaconta 10C tudi za PTT podjetji v Sarajevu in Banja Luki

Za Ljubljano, o čemer smo poročali zadnjič, bo dobilo najmodernejšo avtomatsko telefonsko centralo tipa Iskra-Metaconta 10C tudi PTT podjetje Sarajevo. Iskra bo za PTT Sarajevo izdelala naj sodobnejšo ATC v elektronski tehniki po licenci belgijske firme BTM, ki bo dokončana in predana prometu do konca I. 1974. Vrednost celotne investicije za novo tranzitno avtomatsko centralo v Sarajevu bo znašala 55 milijonov novih dinarjev.

V soboto 27. marca pa sta direktor PTT Banja Luka Mirko Milić in glavni direktor Iskra Commerce Metod Rotar podpisala pogodbo za izdelavo in montažo prav takšne ATC tudi za PTT Banja Luka le, da bo ta kombinirana še z lokalno centralo za Banja Luko. Tranzitni del te centrale bo imel 1.500 vodov za povezavo z ostalimi tranzitnimi ATC v Bosanski Krajini in proti glavnim ATC v Jajcu, Bihaću in Prijedoru. Vrednost te investicije bo okrog 50 milijonov dinarjev in bo lokalni del ATC imel zmogljivost 10.000 novih priključkov.

Na sliki: direktor PTT Sarajevo Jovo Milišić in glavni direktor Iskra Commerce Metod Rotar med podpisom pogodbe

Do 1975 leta 2,22 kratno povečanje proizvodnje

Na vprašanja UREDNIŠTVA odgovarja šef tehnično proizvodnega sektorja tovarne instrumentov Otoče — dipl. inž. JOŽE TOMŠIČ

Vprašanje: Pred kratkim ste razpravljali o srednjeročnem razvojnem in proizvodnem programu, ki sega v 1975. leto. Kakšno povečanje predvidevate?

Odgovor: Fizični obseg proizvodnje bo leta 1975 znašal 75.200.000 dinarjev, kar pomeni 2,22-kratno povečanje v odnosu na izvršeni plan v letu 1970. Prodaja na domačem tržišču bo leta 1975 znašala 56.150.000 din.

Vprašanje: Kako je orientiran srednjeročni — proizvodni program?

Odgovor: Načrt je takle: Povečan asortiment električnih merilnih instrumentov za vgradnjo s postopnim osvajanjem širokega izbora merilnih sistemov z vrtljivim železom in sistemov z vrtljivo tuljavico v kombinaciji z elektronskimi merilnimi pretvorniki. S temi inovacijami je zastavljen kvaliteten premik iz elektromehanike v elektroniko, kar je v skladu s tendencami razvoja merilne branje v svetu in potrebami domačega tržišča.

Pomemben poudarek je na novem razvoju širše družine univerzalnih instrumentov, ki so se samostojno afirmirali na zunanem tržišču in bodo kot vse kaže, tudi v bodoče predstavljali glavni izvozni izdelek tovarne. V nadaljevanjih te vrste je kot pomembna novost predviden razvoj elektronskega univerzalnega merilnega instrumenta v digitalni tehniki, namenjenega za široko uporabo.

Vprašanje: Je v načrtu tudi dopolnilni program?

Odgovor: V dopolnilnem proizvodnem programu je planirana velikoserijska proizvodnja industrijskih temperaturnih regulatorjev, namenjenih za potrebe domače industrije gospodinjstkih toplot-

nih in hladilnih naprav, kot npr. za pralnike, električne pečnjake in el. hladilnike. Poleg navedenega je predviden tudi razvoj modernih elektronskih profesionalnih temperaturnih regulatorjev in merilnega pribora.

Vprašanje: Zdaj ima tovarna 450 zaposlenih, kakšno pa je predvidevanje v obdobju, ki je zajeto v srednjeročni proizvodni plan?

Odgovor: Število zaposlenih se bo povečalo na skupno 580 sodelavcev v letu 1975. Pomemben poudarek je na kvalifikacijski strukturi, predvsem v strokovno tehničnih službah tovarne. Tako npr. bo leta 1975 zaposlenih 36 VS delavcev, 33 SS, 30 VK, 180 KV, 23 NS in 238 PK delavcev.

Vprašanje: Kakšne investicije so predvidene glede na proizvodni program in večji obseg proizvodnje?

Odgovor: V proizvodne stroje in opremo so v srednje-

ročnem obdobju planirane investicije v znesku 8.865.000 dinarjev. Z vlaganjem v modernizacijo strojnega parka in nove proizvodne naprave, v merilno in kontrolno opremo ob postopni reorganizaciji proizvodnje v celoti, z uvedbo kvalitetnejše službe kontrole kvalitete, se bo fizični obseg proizvodnje na zaposlenega dvignil v letu 1971 na 130.000 din. Indeks povečanja v odnosu v letu 1970 bo znašal 1,75.

Vprašanje: V asortimentu ste omenili razvoj elektronskih instrumentov. Je pri tem mišljeno tudi zunanje sodelovanje?

Odgovor: Vsekakor! Samo za posebne zunanje strokovne usluge v razvojni dejavnosti so vkalkulirani dodatni stroški od 400.000 do 500.000 dinarjev in to na vsako leto srednje-ročnega programa. Za sodelovanje pri razvoju elektronskih instrumentov in elektronskih pretvornikov pa bo tovarna angažirala širok krog strokovnjakov v ZZA in drugih domačih institucijah.

Iz razprave odbora za poslovno politiko združenega podjetja

Ljubljana, 30. marca 1971. — Danes dopoldne je odbor za poslovno politiko združenega podjetja na široko razpravljal zlasti o predlogu letošnjega gospodarskega načrta, katerega so obdelali po poglavjih. K posameznim poglavjem zato le glavne ugotovitve v razpravi.

Pri planiranju proizvodnje bi se morali omejevati strogo na obseg, ki ga dovoljujejo obstoječi viri obratovalnih sredstev, oz. v skladu z možnostmi za najemanje novih kreditov za obratovalna sredstva. Ker letošnji gospodarski načrt predvideva stopnjo rasti proizvodnje 14% nasproti l. 1970, bi bilo potrebno omejiti ekstenzivno zaposlovanje novih delavcev, ker bi se preveliko zaposlovanje negativno odrazilo v dohodku ZP. Morala pa bi se povečati produktivnost dela.

Predsednik sandikalnega odbora ZP je odboru poročal o plenumu sindikatov Slovenije, na katerem je bilo govora o družbenem dogovoru o delitvi dohodka in OD v elektroindustrije Slovenije. S tem v zvezi je bilo v razpravi na odboru za poslovno politiko izraženo mnenje, da bi ustrezen samoupravni dogovor nujno potrebovali tudi interno v okviru združenega podjetja Iskra.

Razprava je nadalje pokazala potrebo, da bi ZP Iskra morala vse svoje poslovanje organizirati tako, da bi do l.

1975 uspeli realizirati v srednjeročnem načrtu predvideni izvoz 80—100 milijonov dolarjev, dosegač pri tem vsestransko konkurenčnost. Takšnim nalogam pa bomo kos le, če bomo uspeli pravočasno zagotoviti ustrezen mlajši strokovni kader za izvozno dejavnost kakor tudi v predstavništvih Iskre v inozemstvu, od česar je v veliki meri uresničitev takšnega izvoza odvisna. Seveda pa bi se pri tem morali še močneje povezovati s tujimi partnerji tudi na področju kooperantskih poslov, kar bi pripomoglo do uresničenja predvidenih načrtov v izvozu.

Pri vprašanih letošnjih investicij, bi se morali opredeliti zgolj za tiste, za katere lahko zagotovimo lastna sredstva oz. ustrezno kritje, ker bi se nam sicer lahko večje investicije maščevale pri likvidnosti, katera bo že tako ogrožena spričo tega, da še zdaj v vse večji meri prihaja do zakasnelih plačil blaga tudi s strani doslej sicer solidnih kupcev.

V razpravi je bilo načeto tudi vprašanje retencijske kvote za tovarne, ki izvažajo, pri čemer je bila postavljena zahteva, naj bi organizacijam tozadevno stanje prikazali na eni izmed naslednjih sej odbora za poslovno politiko. Glede financiranja posameznih dejavnosti po predlogu gospodarskega načrta odbor za poslovno politiko

Tudi v februarju prav dobro

Kazalniki v proizvodnji v mesecu februarju niso v celoti tako dobri kot so bili v prvem mesecu letošnjega leta. Absolutna raven proizvodnje v februarju je sicer nekoliko višja, vendar so bile večje tudi obveznosti po dinamiznem proizvodnem načrtu. Tako smo skupno proizvodnjo izpolnili s 106,79% in dosegli kumulativno 110,11%. Od tega je bila boljše izpolnjena zadolžitev za izvoz, saj smo tudi dosegli mesečni kazalnik kar s 132,56%, kar daje v kumulativni 133,43%. Za potrebe domačega tržišča smo mesečno nalogo izpolnili s 104,1%, medtem ko je kumulativna izpolnitev dosegla 107,36%.

Po posameznih proizvodnih skupinah smo imeli zelo velika nihanja, kar je v prvi vrsti vzrok, da je bila celotna izvršitev proizvodnje manjša od tega, kar smo pričakovali na začetku meseca.

Pri skupini stikalnih aparatov smo dosegli komaj 55,55 odstotno izpolnitev, kar nam je dalo 87,86% kumulative. Ta mesečni kazalnik je najnižji in čeprav je skupina po svojem deležu v proizvodnem načrtu manj vplivna, je do-

seganje samo nekaj več kot polovica obveznosti poslašalo skupni kazalnik. Vzrok za ta neuspeh je v prepozni dobavi materiala iz uvoza tako, da predvidenih tipkal TB nismo mogli izdelati pravočasno.

Nekoliko ugodneje smo dosegli proizvodnjo v skupini industrijskih elektronskih naprav, kjer je bila mesečna naloga za potrebe domačega trga izpolnjena z 58,13%, za potrebe izvoza pa s 188,36%. S tem sta bili doseženi kumulativni 65,81% v proizvodnji za domači in 131,66% za inozemska tržišča. Boljše uspehe v tej skupini izdelkov so zavrele prav tako pozne dobave gradiva iz uvoza in pa dolgi proizvodni cikli. Oboje je že skoraj običajna bolezen pri industrijskih elektronskih napravah in bi bilo zato vsekakor bolje, če bi proizvodni načrt v bodoče zastavili drugače kot je bila praksa doslej.

Zelo ugodni pa so bili kazalniki izpolnitve pri najmočnejši planski skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalno-varnostnih naprav. Čeprav tudi v tej skupini proizvodnja ni tekla povsem brez motenj, smo vseeno dosegli lepe uspehe. Tako smo nalogo za domači trg izpolnili s 111,89% in je pri tem kumulativa 113,48%. Še boljše pa je kazalnik izpolnitve proizvodnje za potrebe izvoza, saj smo v februarju dosegli 127% realizacijo, medtem ko je kumulativa bila 133,6%. Ugodno v tej proizvodni skupini je tudi to, da je bila nedokončana proizvodnja ob koncu meseca dokaj

(Dalje na 7. strani)

Razširjeni kolegij o gospodarskem planu 1971

V četrtek, 25. marca so razpravljali člani razširjenega kolegija generalnega direktorja ZP, ki niso v odboru za poslovno politiko združenega podjetja, o predlogu gospodarskega načrta za l. 1971, o predlogu pravilnika o štipendijah, o pogodbi za razširitev Elektronskega računskega centra v Republiški center, kakor tudi še o nekaterih drugih vprašanih.

Razprava prisotnih direktorjev k posameznim točkam dnevnega reda je bila po poglobljenih poročevalcev dokaj obširna in tehtna.

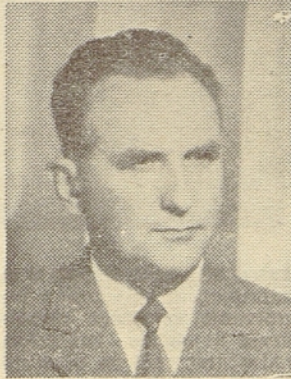
S pripombami in konkretnimi stališči k obravnavanemu dnevnemu redu je bil seznanjen odbor za poslovno politiko, ki je 30. marca prav tako razpravljaval o gospodarskem načrtu ZP Iskra za leto 1971 in o nekaterih drugih vprašanih.

Vladimir Logar

generalni direktor
ZP ISKRA Kranj

Rudi Jančar

prvi direktor
Instituta
za elektroizveze

košolsko izobrazbo, ki se v delu uveljavljajo in veliko prispevajo k boljši kakovosti izdelkov in k večji produktivnosti. Danes je Iskrina tovarna v Semiču za proizvodnjo kondenzatorjev sposobna samostojnega življenja, t. j. razgledan in priznan producent v evropskem merilu. Temu izredno hitremu vzponu pa so v veliki meri seveda pripomogli tudi sodelavci v Iskra Commerce, ki so v trdem boju uspeli pridobiti zahtevna tržišča doma in v svetu za izdelke semiške tovarne.

Težko je v nekaj stavkih izraziti vse tisto, kar človek občuti v srcu, ko s ponosom ocenjuje tako nagel razvoj in rast tovarne, kakršna je naša tovarna kondenzatorjev v Semiču. Njen hiter vzpon nas znova in znova prepričuje, kako prav in smelo so gledali prvi povojni pionirji, ki so v industrijsko nerazviti Beli Krajini postavili zibelko perspektivne in sodobne industrije, industrije, ki se je že dodobra uveljavila v poslovnem svetu doma, vse bolj uspešno pa posega tudi na svetovna tržišča, industrije, ki vse bolj spreminja tudi podobo kraja in okolja, v katerem živi in se naprej razvija.

Peščica entuziastov, ki so zaupali vase, prebogatih naprednih idej in neomajnih verovanj, da ustvarjajo nekaj, kar mora roditi zaželene

sadove, je kljub skromnim začetnim možnostim in pičlim izkušnjam, postavila solidne temelje, na katerih je zrastle moderna tovarna.

Njen delovni kolektiv je znal skozi vsa, tudi najtežja obdobja svojega razvoja nesebično premagovati vse ovire, z voljo in ljubeznijo do rastoče tovarne, zaupajoč v svojo bodočnost, ki jo je gradil z lastnimi rokami.

Dvajsetletna pot delovnega kolektiva v Semiču prav gotovo ni bila nikoli lahka, vendar jo je premagoval vztrajno in z vso prizadevnostjo in zato v tem obdobju požel tako pomembne delovne uspehe.

Takšne delovne uspehe mi iskreno želim tudi v prihodnje v krogu ostalih delovnih organizacij združenega podjetja Iskra.

V današnjih težkih časih je malo delovnih kolektivov v naši domovini, ki lahko za beležijo tako stanovitven napredek skozi vrsto let, kot je to primer Iskre — tovarne kondenzatorjev v Semiču. Z izjemo redkih in kratkotrajnih poslovnih zastojev, so vsako leto dosegali vidne skoke v proizvodnih količinah, napredek v kakovosti svojih izdelkov, vedno novejšo tehnično opremljenost, iz leta v leto popolnejši asortiman svojih izdelkov, seveda pa tudi leto za letom boljše ekonomske rezultate. Ta vsestranski napredek lahko opazi tudi slučajni obiskovalec Bele Krajine, zlasti pa še vsi tisti, ki jih pot pripelje v Semič, oz. v tovarno kondenzatorjev samo. Nepozaben je bil polet, s katerim je Anton Lovko — prvi direktor tovarne v Semiču, skupaj z malo-

številnim, neznatnim delovnim kolektivom, s peščico zavzetih sodelavcev, ki so po večini še danes med aktivnimi oblikovalci tega kolektiva, začel adaptirati prve delovne prostore v sedanji upravni zgradbi in hkrati postavljati leseni objekt na mestu nekdanjega »Vajdovega gradu«.

Imel je izrazit »sedmi čut« in srečno roko pri izbiri vodilnega kadra. Skupaj s sedanjim tehničnim direktorjem Jožetom Kočevarjem sta uspela izbrati in vzgojiti dolgo vrsto, malone celo generacijo odličnih delavk in delavcev ter uvesti vzorno delovno disciplino.

Prav za prav je ta semiški industrijski prvorojenec lahko srečen. Sedanji direktor tovarne Franc Košir-Pavle, partizanski prvoborec in belokranjski rojak, je ne samo uspešno nadaljeval začeto delo, ampak je znal s posebnim poslušom in vztrajnostjo zajeti v svoja jadra vse napredne tokove, ki dajejo tovarni kondenzatorjev današnji izgled, obseg in vrednost. Z njemu lastno prodornostjo in poslovno sposobnostjo je uspel pridobiti še ob pravem času prepotrebna finančna sredstva za nadaljnjo izgradnjo tovarne. S politiko štipendiranja, ki ji je težko najti primere, mu je uspelo pritegniti številne nove sodelavce s srednjetehtnično in viso-

kraja na gospodarskem, kulturno-prosvetnem in ostalih področjih. Zgrajenih je bilo vrsto novih objektov kot so: dograditev šole, več stanovanjskih blokov, pošta, cesta, otroški vrtec in seveda vrsta individualnih stanovanjskih hiš. Kar pa je še važnejše, iz dneva v dan raste zavest ljudi.

Ob tem jubileju pa se moramo vsesakor spomniti tistih tovarišev, ki so bili pobudniki in pionirji naše tovarne. Ljudje tega kraja, posebno pa mi zaposleni, dajemo tov. Rudiju Jančarju, kot ustanovitelju te tovarne vse priznanje in zahvalo, saj je bil eden izmed redkih, ki je z oral prvo brazdo v Beli krajini, brazdo na njivi, ki je obilno obrodira, kot pionirju in prvemu vodji tukajšnje proizvodnje Antonu Lovku, ki se je boril s prvimi začetnimi problemi in postavil temelje za hitrejši rast tovarne, pa želimo še vrsto uspehov na nje-področju.

Ob koncu naj izrečem zahvalo vsem zaposlenim, prav posebno pa jubilatantom, ki praznujejo 20 let zaposlitve v tovarni in strokovnemu kadru, ki so s svojim nesebičnim in požrtvovalnim delom pripomogli k rasti tovarne, z željo, da tudi v bodoče dajo vse od sebe za njen nadaljnji procvit in s tem tudi za dvig življenjske ravni prebivalcev tega področja.

Tovarniškem delovnemu kolektivu in njegovim samoupravnim organom gre zasluga za neprestano skrb za razcvit in blagostanje te lepe pokrajine. Povečane so zmogljivosti semiške šole, zrasi so lični stanovanjski bloki, nepregledno je število obnovljenih, dograjenih in povečanih stanovanjskih objektov, v prejšnjih belokranjskih hišah, nadzidane zidance, ki krasijo pobočja nad Semičem. Semič je dobil po tolikih letih asfaltno cesto in s tem hitro in prijetno povezavo z ožjo in širšo domovino. Iz vseh kotičkov Bele Krajine vozijo avtobusi delavce na delo.

Potrebno pa bo še marsikaj storiti, zlasti pa bo potrebno zavestno hotenje, da se bo dosežena stopnja materialnega blagostanja močneje odražala tudi v sferi prosvete, kulture in skrbi za človeka. Ne dvomim v takšno bodočnost. Če so moje asociacije ob tem jubileju omejene zgolj na gornje misli, sem storil to povsem zavestno, ker sem hotel v prvi vrsti poudariti pomembnost in težo ustvarjalnega dela predanih ljudi v semiškem delovnem kolektivu.

Delovnemu kolektivu in njegovemu vodstvu iskreno čestitam k jubileju in vsemu doseženemu, hkrati pa jim želim v prihodnje še več in še večjih uspehov.

Franc Košir

direktor tovarne
kondenzatorjev
Semič

Prvi april 1951, dan, ko je bila ustanovljena naša tovarna, pomeni za Semič in okolico zgodovinski dan.

Pred vojno ni bilo v tem kraju nobene obrti, da o tovarni sploh ne govorimo, kmétijstvo pa se ni moglo razvijati, ker je ta kraj precej hribovit, ravninski predel pa je kamenit in za intenzivno obdelovanje nemogoč. Da bi se ljudje laže preživljali, so si iskali zaposlitve izven kraja, predvsem v Ameriki in Nemčiji.

Zaradi takega stanja in razmer, se je ljudstvo že pred vojno začelo aktivno boriti za boljši kos kruha, posebno pa so se z začetkom NOB skoraj v celoti aktivno vključili z ostalimi belokranjskimi vasmi v borbo proti okupatorju, kar je imelo seveda ob kon-

cu vojne posledice, saj je bilo požganih nad 3500 hiš in gospodarskih poslopij in nad 1200 žrtev.

Tako ranjeni in uničeni so v tem kraju dočakali 1. april 1951, dan, ki pomeni za ta kraj mejnik v zgodovini, dan, ko ljudem tega kraja ni bilo več treba iskati zaposlitve drugje.

Cepprav 20 let ni mnogo, se je tovarna v Semiču razvila od nekaj zaposlenih v prvem letu nad 700 danes in to predvsem ženske delovne sile. Letos bomo dosegli blizu 8 milijard vrednosti proizvodnje, po 5-letnem programu pa naj bi do leta 1975 dosegli vrednost proizvodnje 15 milijard S din pri okrog 1000 zaposlenih.

Uspehi in rast proizvodnje so pripomogli k vsesplošni rasti

Anton Lovko

nekdanji prvi
direktor tovarne
v Semiču

Skromno smo začeli, tako rekoč iz nič in praznih rok ter brez izkušenj, vendar imeli smo trdno vero in zaupanje, da bo naše delo obrodiralo zaželene sadove. Danes, po dvajsetih letih trdega dela, prizadevanj in odločnega premagovanja vseh problemov, ob razvoju, ki ga je dosegla tovarna kondenzatorjev v Se-

miču, se lahko zadovoljni prepričamo, da je bila naša vera v uspeh tedaj povsem opravičena.

Ob lepem jubileju delovnemu kolektivu tovarne kondenzatorjev v Semiču iskreno čestitam in mu želim, da bi še naprej dosegal tako vidne rezultate.

TEH 20 SEMIŠKIH LET

Prehodimo v teh skopih vrsticah pot dolgo dvajset let, pot od prvih sametkov do današnje, sodobno urejene tovarne kondenzatorjev v Semiču, ki glede na svojo rast, razvoj in tako nagel vzpon zasluži, da jo uvrščamo na vidno mesto v družini delovnih organizacij združenega podjetja Iskra.

Okoliščine so v februarju 1951 narekivale potrebo — najti ustrezno lokacijo za bodočo proizvodnjo kondenzatorjev in uporov. Komisija, sestavljala sta jo Anton Lovko in Ludvik Simonič, poznejša obratovodja teh proizvodenj. Odločitev komisije je bila — proizvodnja kondenzatorjev naj steče v Semiču, na Vrtači, kjer je stala nedograjena upravna stavba bivšega državnega posestva. Tu se omejimo zgolj na zgodovino proizvodnje kondenzatorjev.

Preurejevalna dela na Vrtači so stekla takoj po odločitvi in 1. aprila 1951 so bile na delo sprejete že prve delavke. Obratovodja obrata I v Semiču je postal Anton Lovko.

Začelo se je. Delo so tedaj nastopili Anica Vidmar, Anica Poljanec, Kristina Strumbelj, Marica Ogulin, Vera Vidmar, Tončka Prešeren, Ljuba Čas, Kristina Stravs, Jelka Picelj, Ivan Butala, Marija Pečavar in Dana Malnar.

V aprilu je že stekla proizvodnja. Delavke so na primitivnih ročnih navijalnih strojih začele navijati kondenzatorske svitke (Posebno vlaganje folije) in klale sljudo. Vse to so iz Semiča prevažali v finalizacijo v Ljubljano, kjer so bile centralizirane vse službe v matični tovarni, vključno skladiščno in ostalo evidenco.

Vse leto 1951 in tudi 1952 le tedanji kolektiv delal na istih artiklih, hkrati pa prizadevno skrbel za urejevanje okolice. V začetku l. 1953 je bila končana montaža opreme v leseni provizorij na temeljih nekdanjega stanovanjskega objekta in novega provizorija na vrtu. Tako je nastopil čas, ko so lahko svoje polizdelke začeli finalizirati doma, v Semiču. Število zaposlenih se je do avgusta povečalo za 25 novih delavk in delavcev. Po nekaterih organizacijskih spremembah pa so se tedaj že začeli kazati tudi prvi obrisi posameznih služb.

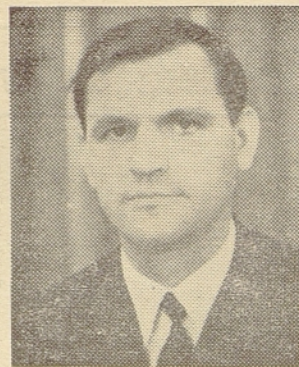
Ing. Martin Janžekovič

predsednik
Občinske skupščine
Črnomelj

Težko je izolirano opredeliti pomen enega podjetja za gospodarsko, družbeno-politično in kulturo življenje občine. Vendar pa je vpliv podjetja na dogajanje na vseh področjih življenja občine lahko pomemben, odvisno pa od tega, v kakšni meri se kolektiv vključuje v sredino, v kateri živi in dela, v koliki meri pomaga vsem dejavnikom, ki usmerjajo razvoj določenega področja.

Iskrina tovarna kondenzatorjev se je v zadnjih letih razvila v vodilno podjetje v občini, tako po celotnem dohodku, kakor po številu zaposlenih. Leži na območju, ki je za agrarno proizvodnjo neprimerno in s svojo dejavnostjo uspešno dopolnjuje pretežno žensko delovno silo, vzdržuje ravnovesje zaposlenega prebivalstva na vsem območju občine.

Kolektiv tovarne »Iskra« se zaveda, da je uspeh dela v tovarni in njen razvoj v dobri meri odvisen od počutja delovnega človeka v sredini, v

kateri živi, zato se tudi z razumevanjem vključuje v reševanje splošnega razvoja kraja in občine kot celote, največkrat tudi za ceno nižjih osebnih dohodkov.

»ISKRA« je v zadnjih letih sodelovala pri modernizaciji cestnega omrežja, pri razširitvi šolskega prostora, pri urejanju zdravstvene službe, pri izgradnji trgovske in gostinske mreže in še vrsti drugih dejavnosti na območju občine. Izreden posluh kaže kolektiv »ISKRE« za delo krajevnih skupnosti, društev in ustanov in s tem daje utrip celotnemu življenju območja občine.

Velikega pomena je skrb tovarne za stanovanjsko izgradnjo zaposlenih, za vzgojo kadrov in izobraževanje na delovnih mestih, politiko štipendiranja in usmerjanja kadrov.

Kolektivu izrekam iskrene čestitke ob njegovem jubileju in mu želim tudi v bodoče veliko delovnih uspehov.

Rudolf Deržič

prvi direktor
tovarne
»Telekomunikacije«

Zato ob jubileju, vsem članom kolektiva Iskre — tovarne kondenzatorjev v Semiču iskreno čestitam in jim želim tudi v bodoče veliko uspeha.

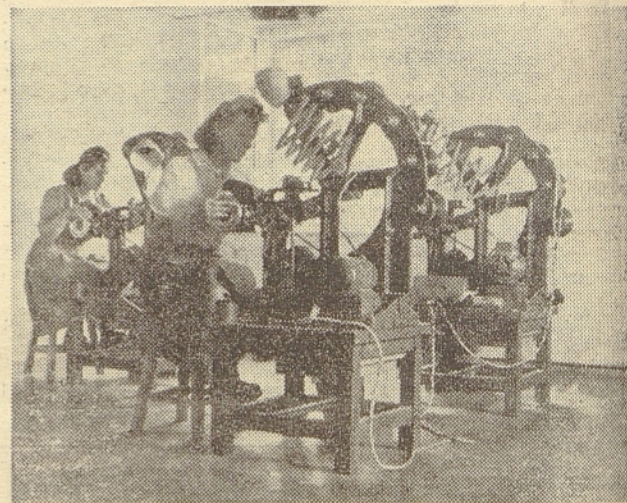
Vzporedno z razvojem tovarne se razvija tudi Semič

Iskrina tovarna kondenzatorjev v Semiču se v zadnjih letih hitro razvija. Vzporedno z razvojem tovarne se razvija tudi sam kraj. Sam kolektiv je uvidel, da je nujno, da se z razvojem tovarne razvija tudi Semič, kajti v tovarni je zaposlenih vedno več ljudi, ki imajo vedno večje potrebe, katere morajo neke zadovoljiti. Kolektiv se je odločil, da bo iz lastnih sredstev, iz svojega prihranka, pomagal zgraditi v Semiču objekte, ki so za normalno življenje nujno potrebni. Člani kolektiva se zavedajo, da bo to, kar so že zgradili in kar še bodo, služilo njim in njihovim otrokom.

zelo težko prihajati v službo, posebno še zaradi vedno večjega števila avtomobilov.

Osnovna šola je bila za normalen potek pouka pretesna. Tovarna je priskočila na pomoč pri nadzidavi za eno etažo, saj hodijo v šolo otroci naših delavcev.

Partizanovo igrišče za roket, odbojko in košarko je bilo uporabno samo v suhih dnevih, ker je bilo pokrito z lešem. S prostovoljnimi delom so člani Partizana in učenci osnovne šole pripravili kamen in gramoz, tovarna pa je prispevala nekaj za asfaltiranje igrišča, tako da imajo sedaj učenci šole in mladinci

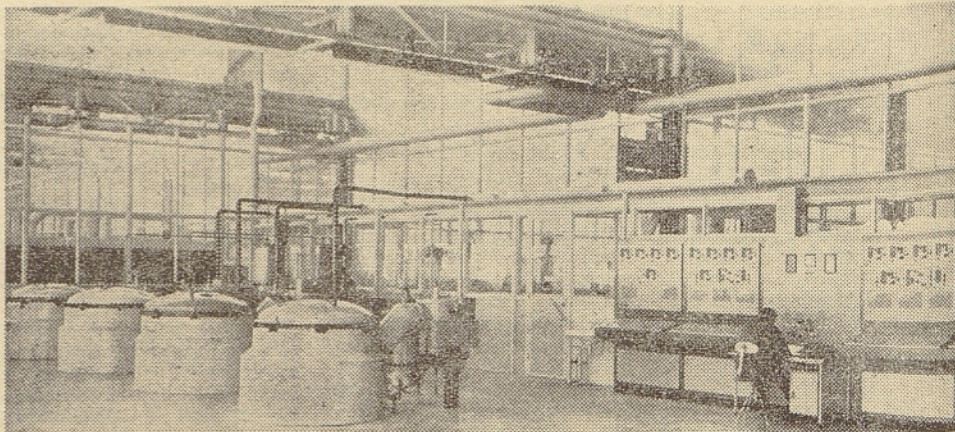
Takšna je bila videti prva navijalnica kondenzatorjev l. 1952

Poleg stanovanjskih blokov, ki so za normalno delovanje tovarne nujno potrebni, saj brez ustreznih stanovanj ne bi mogli zaposliti nobenega strokovnjaka, je kolektiv kot prvo prispeval sredstva za asfaltiranje ceste v Semiču in od Semiča do Vrtače, kjer ima tovarna sedež. To je bilo nujno, saj prihaja po tej cesti večina delavcev v službo in je bil prej zaradi prahu v poletnem času in zaradi mlak v deževnem vremenu

možnost uporabe igrišča skoraj vedno.

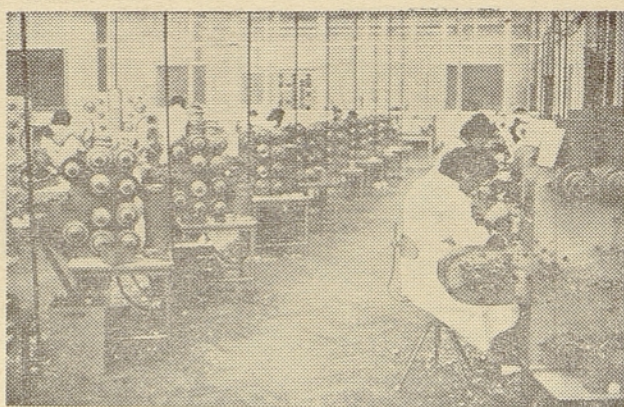
Tovarna porabi za normalno delo velike količine vode, ki jih obstoječi vodovod ni bil zmožen dobavljati. Kolektiv je uvidel, da je preskrba z vodo eden od osnovnih pogojev za normalno delovanje tovarne in za življenje v kraju, zato je prispeval določena sredstva za razširitev vodovoda.

Zaposlene žene so imele vedno problem, kje pustiti (Dalje na 5. strani)

Sodobno urejen oddelek za impregnacijo kompenzacijskih kondenzatorjev

Tako pa je navijalnica v Semiču opremljena danes

Vzporedno z razvojem tovarne se razvija tudi Semič

(Nadaljevanje s 4. strani) otroke, medtem ko so one v službi. Tovarna je v enem svojih blokov zgradila otroški vrtec, tako da je ta problem rešen.

Okrog 80 članov kolektiva ima osebne avtomobile, motornih koles in mopedov pa

je več. Bencinske črpalke v Semiču ni bilo in so morali avtomobilisti v Črnomelj po bencin. Ko se je lansko leto gradila bencinska črpalna v Semiču je tudi tovarna prispevala delež.

Na Smuku nad Semičem že nekaj let stoji lovska koč, ki je postala priljubljena izletniška točka za Semičane. Prihod na Smuk je bil z avtomobili onemogočen, dokler ni pred dvema leti tovarna odobrila sredstva za zgraditev 2,5 km dolge makadamske ceste od Gabra na Smuk.

Največji prispevek tovarne Semiču pa je prav gotovo delež, ki ga je dala za modernizacijo in asfaltiranje ceste od Gradca do Semiča in naprej do železniške postaje. S to cesto je dobil Semič povezavo s ostalim svetom, saj je bilo prej skoraj nemogoče priti v Semič po cesti, ki je imela več lukenj in jam, kot pa ravnega cestišča.

Ob prilike gradnje te ceste je tovarna pomagala krajevnim skupnosti pri asfaltiranju poti do pokopališča in od šole do telovadnice Partizana.

V Gori nad tovarno je bilo še 25 let po osvoboditvi nekaj hiš brez elektrike in bi verjetno tudi ostale, saj bi bila individualna napeljava precej draga, če jim ne bi tovarna pomagala, ob priliki napeljave električnega voda na Smuk.

Poleg navedenega je tovarna pomagala gasilskim društvom v Semiču in okoliških vaseh pri popravilih domov in nabavi opreme.

Kolektiv tovarne je uvidel, da denar odobren za te namene ni vržen stran, saj imajo koristi od tega vsi zaposleni v tovarni, zato se je zavezno odrekel tistemu delu dohodka, ki bi ga lahko razdelil kot osebni dohodek, vendar je koristnejše uporabljen, če je namenjen gradnji od katere imajo trajno korist prebivalci kraja in tovarne.

Obrat v Semiču je v tistem obdobju izdeloval kondenzatorje za potrebe telefonije in radiotehnike, ob povečanem številu zaposlenih pa so l. 1954 začeli s pripravo proizvodnje $\cos \phi$ kondenzatorjev, za kar so v letih 1955/56 zgradili nov proizvodnji obrat. S tovarne na Pržanu so prenesli še proizvodnjo sljudnih kondenzatorjev, medtem ko se je število dotlej zaposlenih podvojilo. Zdaj so v obratu v Semiču organizirali tudi lastno knjigovodstvo — obracun osebnih dohodkov in materialno knjigovodstvo, dobili so lastni dostavni avtomobil, do petletnice obstoja obrata pa so bile izvršene še nekatere druge organizacijske spremembe.

V letu 1956 je semiška proizvodnja imela formirane naslednje oddelke: montaža I (papirni kondenzatorji), montaža II (sljudni kondenzatorji), navijalnico, remont in vodstvo proizvodnje. Leto pozneje je nastala tehnična kontrola, kmalu za njo pa tudi operativna priprava dela.

Medtem je prišlo l. 1958 do združitve tovarne »Telekomunikacije« na Pržanu in Instituta za elektrovezve v Industrijo za elektrovezve, v čigar sestavu je delovala močna razvijalna skupina, katere dejavnost je bistveno vplivala na nadaljnji razvoj in proizvodni program obrata v Semiču. Že l. 1957 so tako v Semiču prenehali s proizvodnjo sljudnih kondenzatorjev, začeli pa izdelovati stroyfleksne kondenzatorje. Hkrati s tem so ustrezno razširili impregnacijo, s čimer so bili dani pogoji za prenos do tedaj maloserijske proizvodnje tudi $\cos \phi$ kondenzatorjev, avtomobilskih kondenzatorjev in kondenzatorjev za zagon motorjev.

Do 1. julija 1962 so se v Semiču že v dobršni meri formirale posamezne službe in utrdila proizvodnja, zato je tedaj prišlo do izločitve obrata iz Industrije za elektrovezve. Nastala je sedanja tovarna kondenzatorjev v Semiču in po tem datumu, ki nedvomno pomeni za tovarno v Semiču zgodovinsko prelomnico, se je začel njen nagel razvoj.

Vzporedno z naraščanjem števila zaposlenih in z vsakoletno rastjo obsega proizvodnje, so nadalje širili tudi proizvodni program. V l. 1963 so uvedli proizvodnjo visokonapetostnih $\cos \phi$ kondenzatorjev, profesionalnih stroyfleksnih kondenzatorjev, polyeaterskih kondenzatorjev, spremenili pa so tudi zaščito cilindričnih papirnih kondenzatorjev iz voska na plastično. Kmalu po osamosvojitvi je tovarna začela pospešeno delovati na program rekonstrukci-

Besedo imajo številke

Gospodarski pregled razvoja Iskre — Tovarne kondenzatorjev Semič

Leto	Povprečno število zaposlenih	Tovarniški bruto produkt v N DIN	Vrednost proizv. na zaposlenega v N DIN	Izvoz v dolarjih	Vrednost tovarn. osnovnih sred. v N DIN	Povprečni mes. neto os. dohodek na zaposlene- ga v N DIN
1951	10					
1952	10					
1953	32					
1954	42					
1955	82					
1956	94	1.223.950	13.020			
1957	135	1.511.180	11.193			
1958	143	1.358.350	9.498			
1959	176	2.174.750	12.356			
1960	171	3.919.000	22.918			
1961	214	6.891.700	32.204			
1962	250	7.883.630	31.534	—	1.330.000	283,00
1963	315	13.780.540	43.747	—	1.540.000	320,00
1964	421	21.411.800	50.859	30.000	3.920.000	384,00
1965	419	19.200.000	45.823	150.000	8.120.000	420,60
1966	463	30.430.930	65.725	650.000	10.580.000	582,00
1967	485	36.544.700	75.349	1.107.305	11.520.000	705,00
1968	474	35.833.000	75.597	560.000	14.280.000	747,00
1969	557	46.350.000	83.213	680.000	15.330.000	973,00
1970	672	64.446.230	95.902	897.000	20.501.000	1.150,00
1971	720	78.000.000	108.300	1.400.000	25.000.000	1.270,00

Podatki se vodijo od osamosvojitve tovarne l. 1962

Če štejemo prvih deset let obstoja tovarne za fazo razvoja in vzamemo podatke zadnjih desetih let, ko je tovarna samostojna, za normalne, lahko ugotovimo, da se je od leta 1962 do 1971:

1. število zaposlenih povečalo za 2,8-krat,
2. vrednost proizvodnje, računana po enakih cenah, podeseterila,
3. produktivnost na zaposlenega povečala za 3,5-krat,
4. izvoz v zadnjih osmih letih narastel iz nič na 1.500.000 dolarjev,
5. vrednost tovarne in njenih naprav povečala 18-krat (v to vrednost niso všteta stanovanja in drugi objekti izven tovarne),
6. povprečni osebni prejemki na zaposlenega povečali za 4,6-krat.

Dobrišen del števila zaposlenih predstavljajo mlada dekleta iz Semiča in okolice

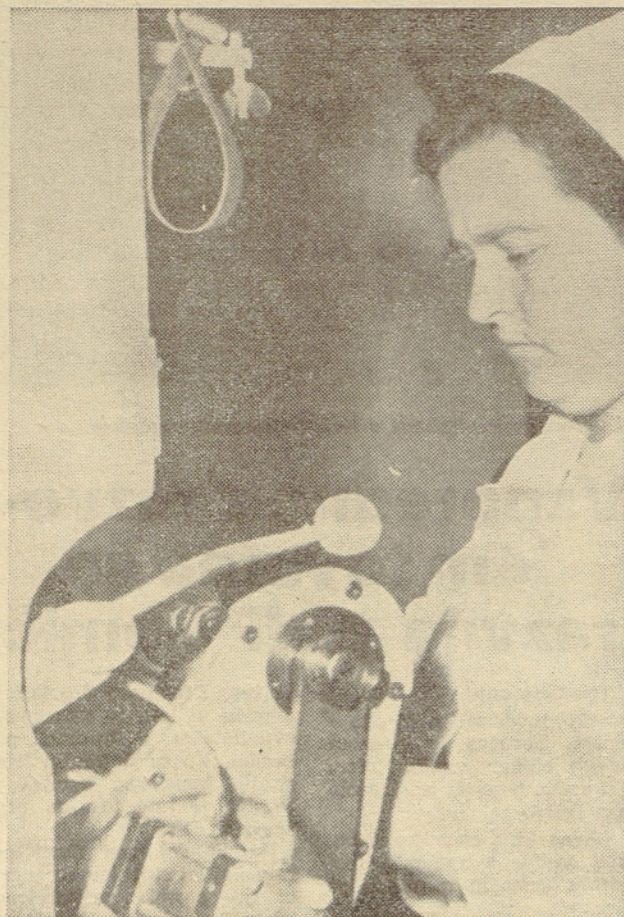
je, začetem v l. 1958. Zaradi pomanjkanja sredstev se je rekonstrukcija uresničila v l. 1963/64, tako, da je bila svojemu namenu za dan republike 1964 izročena nova proizvodna hala.

Osnovni proizvodni program je do danes le pomlajevala z novimi izdelki, kot so to metalpolyester, metalpolykarbonat in novi tipi elementov proti motnjam, hkrati pa je preusmerjala proizvodnjo na področje jakega toka.

Do l. 1965 naša semiška tovarna v Bombayu v Indiji docela opremila novo tovarno za proizvodnjo styrofleksnih kondenzatorjev z zmogljivostjo 10–15 milijonov kondenzatorjev letno, prav tako pa tudi usposobila indijske strokovnjake za tovrstno proizvodnjo. S tem je tovarna dosegla svoj prvi večji izvoz. Začetni dejanski izvoz je sicer usmerila na vzhodna tržišča, a se je kmalu pokazalo, da se bo morala tovarna bolj usmeriti na zahod. V teh stremiljenjih so doslej že bili doseženi lepi rezultati, saj bo letos tovarna v Semiču izvozila že za 1,5 milijona dolarjev svojih izdelkov pretežno na zahodna tržišča, medtem ko bo pri planiranih 720 zaposlenih letos vrednost njene proizvodnje dosegla že 78 milijonov novih dinarjev.

Skladno z rastjo obsega proizvodnje in naraščanjem števila zaposlenih pa so v tovarni urejali tudi ostala pomembna vprašanja. Opreмили so lastno obratno menzo, leta 1963 so ustanovili obratno ambulanto, uredili trikrat dnevno avtobusno zvezo med Kanižarico in Semičem, itd.

Veliko preskromne in površne so bile besede, da bi z njimi opisali rast drobne obrate v Semiču do današnje moderne in dobro utečene tovarne, za kar nam je služila vsebina posebne brošure, ki jo bodo v Semiču izdali ob proslavi dvajsetletnice svoje tovarne. Iz nje smo za to priložnost povzeli le posamezne drobce in iz njih skušali na kratko opisati razvojno pot semiške tovarne kondenzatorjev. Popolnejšo podobo o njej pa naj ustvarijo še ostali prispevki na današnjih slavnostnih straneh.

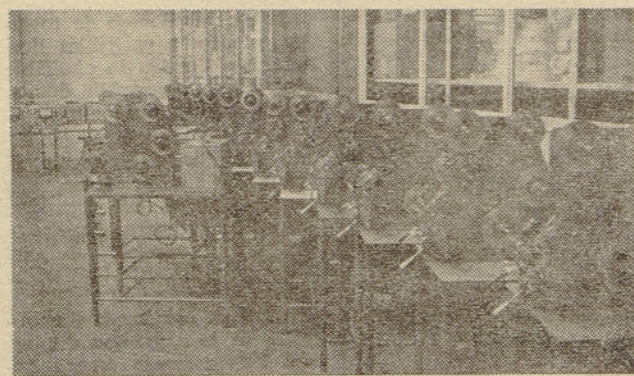

Delovni kolektiv semiške tovarne je zelo mlad, vendar se je hitro vživel v industrijsko dejavnost

Sindikata pobudnik mnogih dejavnosti v tovarni in okolici

Praznovanju 20-letnice obstoja tovarne kondenzatorjev v Semiču se pridružuje tudi sindikalna organizacija tovarne. Dne 1. aprila 1951 je istočasno začela delovati tudi sindikalna organizacija. Delo sindikalne organizacije je bilo v začetku usmerjeno le na čim hitrejši razvoj tovarne in delavskega samoupravljanja. Ko pa je v letu 1963 dobila tovarna današnjo obliko, se je delo sindikalne organizacije preusmerilo tudi v

razvoj rekreacijske dejavnosti članov, v dvig življenjske ravni zaposlenih in izboljšanje delovnih pogojev. Sindikalna organizacija je nosilec vse kulturne in športne dejavnosti v tovarni in Semiču in je vsa leta med najbolj aktivnimi v občini Črnomelj. Aktivno že več let sodeluje v natečaju za »Župančičevo nagrado« kulturna skupina, ki naštudira po 2 celovečerni dramski prireditvi, sodeluje pa tudi na vseh tovarniških

Skupina navijalnih strojev, s kakršnimi so l. 1964 opremili novo tovarno kondenzatorjev v Indiji

in krajevnih proslavah. Kulturna skupina dosega vsako leto velik uspeh, saj se na tekmovanju vedno uvrsti na prvo ali drugo mesto s svojima igrama.

Z lastnimi sredstvi je sindikalna organizacija financirala tudi ustanovitev dveh glasbeno-zabavnih orkestrrov. Redno vsako leto pa vrsta športnikov sodeluje na športnih tekmovanjih, ki jih organizira občinski sindikalni svet Črnomelj in na letnih igrah Združenega podjetja »Iskra«.

Športniki tovarne že 7 let zapored osvajajo pokal »MNOŽICNOSTI« in pokal za »ŠPORTNE USPEHE«. Na teh igrah sodeluje dve tretjini članstva. Sindikalna organizacija je tudi pokrovitelj rokometnega kluba v Semiču, ki tekmuje v zasavski rokometni ligi. Spodbudno je še posebno to, da člani ne sodelujejo samo v eni športni panogi, temveč se udeležujejo v smučanju, odbojki, kolesarjenju, kegljanju, šahu, streljanju, namiznem tenisu, malem nogometu, rokometu in košarki. Vsa rekreacija članstva pa ni usmerjena samo na kulturo in športno dejavnost, temveč aktivno sodelujejo v gasilskih organizacijah ter lovskih in ribiških družinah.

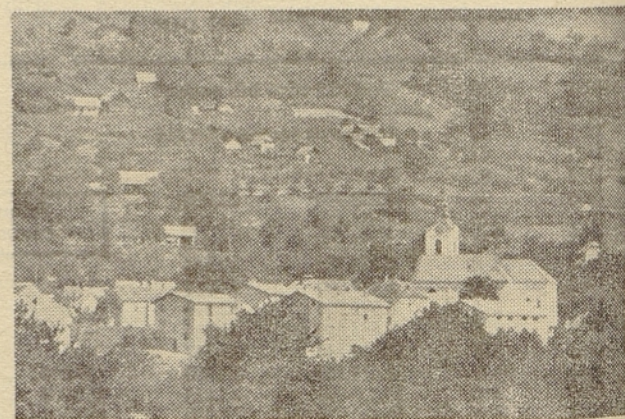
Tudi za zdravstveno šibke člane organizacije skrbi sindikat s tem, da jih pošilja

na okrevanje in letovanje v hribe in na morje. Te ugodnosti vsako leto izkoristi več članov.

Lani je sindikalna organizacija prevzela veliko nalogo — izgraditi rekreacijski center v Primostku ob sotočju Lahinje in Kolpa. Vsa fizična dela bodo opravili s prostovoljnimi delom. Ta center pa bo obsegal: restavracijo, velik prostor za kampiranje, športna igrišča in kopališča. Z izgradnjo tega centra bo omogočeno ljudem raznovrstna in cenena rekreacija. V poletnem času bomo organizirali za svoje člane letovanje z minimalno udeležbo. V tem centru bo omogočeno letovanje vsem članom, ki imajo nižje osebne dohodke in si dopusta na morju in hribih ne morejo privoščiti. Predvidoma bo ta center sposoben za sprejem prvih članov v začetku julija tega leta. Organizirali bomo tudi dva tečaja za neplavalce.

Sindikalna organizacija se ne zapira v svoje okvire, temveč aktivno sodeluje na vseh področjih in z ostalimi sindikalnimi organizacijami v občini Črnomelj in v ZP »ISKRA« Kranj. Zavedamo pa se, da delo organizacije še ni končano in je treba še marsikaj narediti.

Predsednik sindikata:
Franc Moljk

V stanovanjskih blokih tovarne je v tem obdobju že lepo število zaposlenih našlo svoj prijeten dom, razen tega pa je tovarna v preteklem obdobju znatna sredstva namenila tudi za odaptacije, in popravil zasebnih hiš zaposlenih tako, da so zlasti lični stanovanjski bloki tudi spremenili zunanje lice samega Semiča

Odličja za požrtvovalno delo

Ob 15-letnici obstoja so bili za požrtvovalno delo v tovarni in izven nje odlikovani naslednji sodelavci:

Z redom dela s srebrnim vencem:

Jože Kočevar.

Z medaljo dela pa:

Anica Vidmar, Marija Pečavar, Jože Jakša, Jože Kofalt, Lojzka Weiss, Julka Hrnigsmann, Amalija Bevc, Tilka Živanovič, Stane Strumbelj, Vida Pavlovič, Jelka Picelj.

TEH 20
SEMISKIH
LET

Pomankljivi podatki

(Komentar k članku v 10. številki: Seja komisije za izume in tehnične izboljšave ZP Iskra)

Podatki v navedenem članku, ugotovljeni na osnovi ankete o izumiteljski in racionalizatorski dejavnosti v Iskri, niso povsem točni. V obrazložitev navajam naslednje podatke za tovarno »Aparati«.

V obdobju 1968-1970 je bilo v naši tovarni prijavljenih in osvojenih 24 tehničnih izboljšav in 45 koristnih predlogov. Nadaljnih 22 predlogov pa je bilo zavrnjenih. Odškodnin oz. nagrad avtorjem predlogov je bilo v tem obdobju izplačanih za nad 175.000,— din.

Višino gospodarskega prihranka, katerega so doprinesli vsi osvojeni predlogi, je za tovarno »Aparati« teže izračunljivo, ker smo l. 1969 spremenili pravilnik o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Od prvotne oblike ugotavljanja gospodarskega prihranka po metodi polne lastne cene, smo s spremembo pravilnika uvedli ovrednotenje prihranka samo z variabilnimi stroški, kar je vsekakor bolj objektivno. Vzporedno s tem smo spre-

menili tudi lestvico, po kateri izračunavamo višino nagrade predlagatelju, glede na koristnost prodanega predloga.

Lestvica je regresivna in znaša prihranek do 2.000,— din 50% nagrade predlagatelju, nato z naraščanjem vrednosti prihranka % nagrade pada. Za prihranek nad 300.000,— din je enotno 12,5%, kar je hkrati tudi najnižji odstotek nagrade avtorju od doseženega prihranka. Nagrade za tehnične izboljšave se obračunavajo polletno za obdobje treh let, za koristne pa dobijo predlagatelji enkratne nagrade in to od 50,— din do 5.000,— din.

Iz podanega je razvidno, da je v tovarni »Aparati« racionalizatorska dejavnost močno stimulirana, od česar imajo korist tako predlagatelji, kakor tudi tovarna sama. Menim pa vseeno, da moramo to dejavnost še pospešiti, če hočemo dosegati še boljše gospodarske rezultate.

-CD-

Op. ur: Čutimo se malce prizadete, vendar so za slabo informiranost delno krivi tudi v tovarni. Z veseljem bi zapisali kaj več o dosežkih racionalizatorjev, če bi le bili obveščeni o njihovi dejavnosti.

Tudi v februarju prav dobro

(Nadaljevanje z 2. strani)

visoka, kar nam za marec obeta še boljše realizacijo, pa tudi ugoden zaključek prvega trimesečja.

V skupini rezervni deli in usluge, kjer je planiranje prav gotovo najtežje, smo v tem mesecu presegli predvidene količine za več kot desetkrat, saj je bil mesečni kazalnik kar 1.079,78 %. Tudi kumulativni kazalnik v tej skupini je s 425,03 % izredno visok, vendar je to bolj plod prenizkega mesečnega načrta kot pa posledica naporov in

visoke proizvodnje na tem področju.

Ob koncu tega pregleda lahko ponovno ugotovimo, da je bil letošnji štart v tovarni električnih aparatov zelo ugoden, čeprav vemo, da bi bil lahko še boljši, če bi imeli zaloge reprodukcijskega materiala bolj sortirane in če bi — vsaj v nekaterih skupinah — tudi bolje in načrtneje proizvajali lastne polizdelke in podsestave. S tem bi bile posamezne skupine izdelkov bolj finalizirane, kar bi tudi v seštevku dalo še boljše rezultate, kot pa smo jih dosegli.

— L —

Rezultati poslovanja...

(Nadaljevanje s 1. strani) dajne organizacije ISKRA Commerce, so obratna sredstva še vedno ovira za boljše izkoriščanje kapacitet, za znižanje zastojev in bolj redno preskrbo repromateriala.

Podatki kažejo, da je v letu 1970 tovarna poslovala pod razmeroma enakimi pogoji kot leto poprej, proizvedli pa smo za 12 % več.

Zastavljene naloge so bile izvršene, čeprav ne v celoti. Proizvodni program ni spre-

menjen, uspeli smo rahlo dvigniti rentabilnost, povečati akumulativnost in obdržati režijske stroške na planirani ravni.

Problem s sredstvi smo zadovoljivo reševali, čeprav s težavami. Pomanjkanja obratnih sredstev in zastarani strojni park in moč reševati z angažiranjem kadrov, temveč je potrebno izvesti radikalne ukrepe.

Sanacija tovarne je dokončno izvršena, izgub iz preteklih let ni več. Res je, da smo to plačali z zastaranimi osnovnimi sredstvi in razmeroma nizkimi osebnimi dohodki, vendar smo lahko zadovoljni, saj v prihodnosti lahko računamo na izboljšanje pogojev gospodarjenja in dvig standarda zaposlenih.

V. M.

Letošnji Svetovni dan zdravja (7. april) je posvečen sladkorni bolezni (diabetisu). Letos slavimo 50-letnico odkritja insulina — zdravila za sladkorno bolezen. Brez tega zdravila je sladkorna bolezen pri otroku pomenila prezgodnjo smrt, a pri odraslemu zelo težko življenje in znatno skrajšano življenjsko in delovno dobo.

Človeštvo pozna sladkorno bolezen že tisoče let. Kitajski in indijski zdravniki so jo ugotavljali tako, da so poskušali seč bolnikov ali je sladdek. Zdravljenje je bilo brezuspešno. S strogo dieto so dosegli le zelo kratko podaljšanje življenja, bolniki so sčasoma vedno umrli v globoki nezavesti. Pred stotimi leti so odkrili, da je vzrok sladkorne bolezni obolenje trebušne slinavke (pankreas).

Danes imamo poleg insulina še druga zdravila s katerimi uspešno pomagamo bolnikom. Sladkorna bolezen je kronična bolezen, vendar pravilno zdravljeni bolniki živijo normalno življenje. Žal se velikokrat pojavijo komplikacije kot so motnje krvnega obtoka, motnje v ledvicah in obolenja očesne mrežnice.

Zdravniki se še nadalje trudijo, da bi dosegli idealni način zdravljenja, preprečili komplikacije ali celo preprečili nastanek bolezni.

Danes ni sladkornega bolnika, kateremu medicina ne bi mogla pomagati. Predvsem moramo ukreniti vse, da bolezen čimprej odkrijemo. Stevilo sladkornih bolnikov v svetu in pri nas stalno narašča. Pri tem igra veliko vlogo sprememba starostne strukture prebivalstva, kajti sladkorna bolezen napada predvsem ljudi v starosti nad 35 let. Na 1000 prebivalcev je 50 sladkornih bolnikov ali to enkrat zanesljivo bodo. Nagnjenost k sladkorni bolezni je tudi dedna. Sladkorna bolezen se še posebej rada razvije pri dedno obremenjenih osebah zaradi stalnih duševnih pretresov in stalne živčne razdražljivosti (na primer: na odgovornih delovnih mestih; na delovnih mestih, kjer je večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar; pri dopolnilnem delu itd.). Bolniki v začetku lahko imajo blage oblike ali neizrazite znake sladkorne bolezni in za svojo bolezen ne vedo ali znakom ne pripisujejo posebnega pomena. Ravno te bolnike je potrebno čimprej odkriti.

Glavni znaki bolezni so povečana dnevna količina izločanja seča, zaradi česar se pojavi povečana žeja in povečano pitje tekočine. V laboratoriju ugotovimo povečano količino sladkorja v krvi in izločanje sladkorja v seču.

Tudi v naši delovni organizaciji poskušamo zdravniki zgodaj odkriti sladkorno bol-

ne. Pristojni (obratni) zdravnik poskuša ugotoviti to bolezen ob pregledu za nastop dela in ob drugih pregledih, ko se bolnik javi v ambulanci. Zdravnik-specialist za medicino dela išče to bolezen pri obveznih periodičnih zdravniških pregledih delavcev, ki delajo na delovnih

ZZA Ljubljana

S seje Sveta zavoda

Za v. d. glavnega direktorja ZZA je imenovan dr. Jože Gogala — Razpisni komisiji dane širše pristojnosti

Glede na obrazložitev glavnega direktorja zavoda mr. Jožeta Prežlja, da zaradi zdravstvenega stanja ne more več opravljati funkcije glavnega direktorja, je Svet zavoda na 12. seji ugodil njegovi prošnji in ga iz navedenih vzrokov in na lastno željo razrešil dolžnosti glavnega direktorja ZZA in sicer od 15. marca 1971, hkrati pa je Svet ZZA sklenil, da bo mr. Preželj razporejen na delovno mesto znanstveno-tehničnega svetovalca za posebne naloge v vodstvu Zavoda. Za vršilca dolžnosti glavnega direktorja je bil imenovan dosedanji namestnik gl. direktorja dr. Jože Gogala.

Razširitev pristojnosti razpisne komisije za vodilna delovna mesta

Svet ZZA je na 8. seji imenoval komisijo za razpis vodilnih delovnih mest, ki jih je treba zasedeti zaradi reelekcije in delovna mesta, ki so bila na novo sistemizirana. Omenjena komisija je na 11. seji seznanila člane sveta o izidu razpisa in predlagala, da se imenovanje na razpisna mesta začasno odloži. V času od prejšnje seje Sveta so predstavniki družbeno-političnih organizacij v ZZA po analizi obstoječega stanja in ob potrebah, ki jih narekuje vsakodnevno delo, izrazili mnenje, da bi razpisni komisiji dali širše pristojnosti, da ne bi bila njena naloga samo

mestih, kjer obstaja večja nevarnost poškodb in zdravstvenih okvar. Pri ugotovljenih boleznih odredimo ustrezno zdravljenje in ustrezni higieni, dietetski in delovni režim. Posamezne oblike sladkorne bolezni predstavljajo lahko oviro za opravljanje posameznih poklicev ali izvrševanje posameznih delovnih nalog.

Verjetno, da naši dosedanji ukrepi niso zadostni. Morda bi v tem letu, ki ga je Svetovna zdravstvena organizacija upravičeno in z velikim neodložljivim povdorkom posvetila boju proti sladkorni bolezni, lahko napravili nekaj več kot doslej. Morda bi sistematično preiskali našo delovno organizacijo, da bi odkrili vse sladkorne bolnike, ki so še brez vsakih težav in pri katerih je zdravljenje in prognoza najuspešnejša. Premislimo!

Dr. Mario Kocjančič

razpis teh delovnih mest, temveč tudi izbor širšega kroga ljudi v ZZA, ki bi bili pripravljeni prevzeti in sposobno opravljati vodstvene funkcije.

Sodelavci ZZA, ki so se v začetku tega meseca udeležili seminarja DIVORG, kjer so med drugim poslušali tudi referate o organizaciji dela v delovnih organizacijah, so predlagali, da bi ZZA angažiral dr. Možino — profesorja ekonomske fakultete, ki se izključno ukvarja z organizacijo dela v podjetjih, kot zunanje sodelavca za izdelavo koncepta organizacije ZZA in za izbor kandidatov za vodilna delovna mesta. Po razgovoru z dr. Možino so bili predstavniki ZZA mnenja, da bi razpisna komisija s štirimi pooblastili pripravila spisek potencialnih kandidatov za zasedbo vodilnih delovnih mest, s katerimi bi dr. Možina individualno razpravljala o tem, kakšne predloge in ideje imajo za ureditev organizacije v ZZA. Na podlagi tega predloga bi skušal dr. Možina dobiti skupino ljudi, ki bi bila pripravljena prevzeti nalogo izdelave koncepta organizacije v ZZA in opraviti izbor vodilnih delavcev, ki bi sprejeli določeni koncept poslovanja ZZA. O vsem tem bi nato še razpravljala odbor za program in poslovno politiko in Svet ZZA.

Svet ZZA se je s tem strinjal in sprejel zadevni sklep.

OBVESTILO

Zaradi pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti vseh prejetih prispevkov; le-te bomo objavili v prihodni številki.

UREDNIŠTVO

DOPIŠUJTE
V ISKRO!

OBVESTILO

VPISNIKOM OBVEZNIC ZA MODERNIZACIJO ŽELEZNIC

Vplačevanje obrokov vpisanih zneskov se zaključuje 30. junija 1971. Po tem roku vplačila niso več možna. Opozorjamo vse zainteresirane, da na položnice, ki so jih dobili ob vpisu obveznic, vpisujejo šifro dobljeno ob vpisu. Na ta način je banki olajšana točna evidenca vplačil in redno pošiljanje obveznic ter brezplačnih kart po vplačilu vpisane vsote.

Dne 1. julija 1971 prispe v izplačilo obresti kupon. Pred tem bo Jugoslovanska investicijska banka — Beograd izdelala amortizacijski plan, ki bo pravočasno javno objavljen.

Zrebanje obveznic bo opravljeno po zaključku vplačil, to je po 30. juniju 1971, o čem bodo vpisniki po časopisu pravočasno obveščeni.

Kot je znano, dobi vsak vpisnik za vplačano vsoto 1000 din, 3 brezplačne karte, ki se lahko uporabijo v tistem letu, ki je označeno na karti. V zvezi s tem obveščamo vpisnike, da je veljavnost brezplačnih kart z vpisano letnico 1970 podaljšana za leto dni. Izkoristijo jih lahko s karto z označeno letnico 1971 do 31. decembra 1971.

V primeru kakršnihkoli nejasnosti ali morebitnih pomanjkljivosti, ki bi se pojavile vpisnikom s strani banke, sporočite takoj vašemu vpisnemu mestu ali koordinacijskem odboru ZZTP Ljubljana, Moše Pijade 39 ali Jugoslovanski investicijski banki — Beograd, Bulevar Revolucije 84/VIII.

Koordinacijski odbor pri ZZTP Ljubljana

Turni smuk 3. in 4. aprila

Planinsko društvo Iskra obvešča člane, da bo izvedlo že za 20. in 21., oz. 27. in 28. marca planirani turni smuk s Komne v dneih 3. in 4. aprila. Dve dosedanji preložitvi tega turnega smuka so narekovale neustrezne vremenske razmere, zato je upati, da bo to pot vreme smučarjem bolj naklonjeno.

Prijavljenci za turni smuk naj se v vsem ravnajo po predhodnem razpisu v našem listu, le, da bodo potovali z rednim in ne s posebnim avtobusom in sicer iz Ljubljane 3. aprila ob 7.30.

POČITNIŠKA SKUPNOST ISKRA — LJUBLJANA RAZPISUJE

za sezono 1971 naslednja začasna delovna mesta v počitniških domovih: POREČ, Kamp DUGI OTOK, TRENTA in BLED:

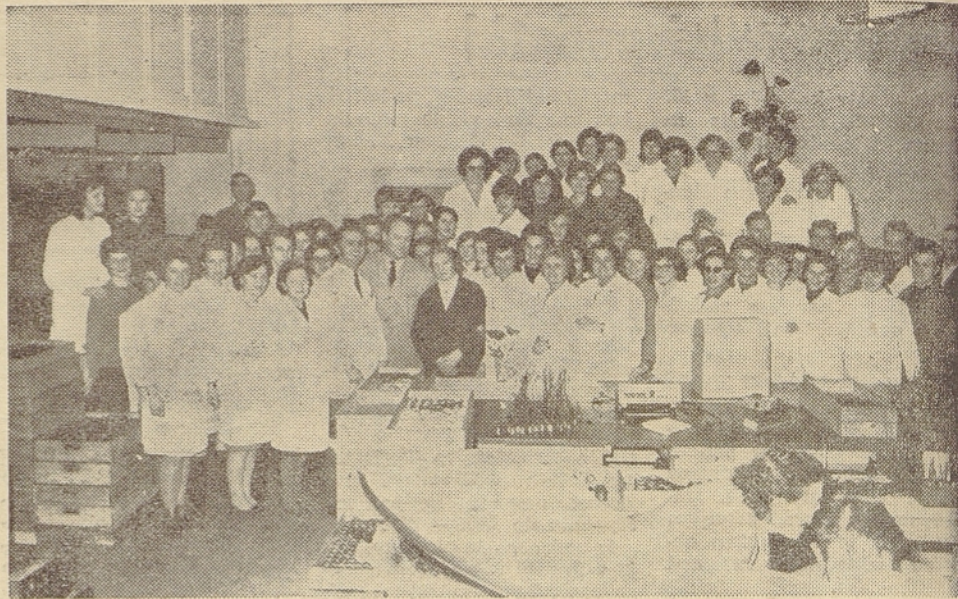
1. UPRAVNIKE — 4 osebe — OD 1.500,00—2.500,00 din mesečno
2. KUCHARICE — 4 osebe — OD 1.200,00—2.000,00 din mesečno
3. POMOŽNE KUCHARICE — 6 oseb — OD 1.300,00 do 1.300,00 din mesečno
4. TOČAJE — 3 osebe — 1.100,00—1.200,00 din mesečno
5. SOBARICE — 3 osebe — 1.000,00—1.300,00 din mesečno
6. STREZNICE — 6 oseb — 1.100,00—1.200,00 din mesečno
7. KUCHARJA ZA PEKO NA ŽARU — 2 osebi — 1.300,00 do 1.500,00 din mesečno
8. BLAGAJNICARKE — 2 osebi — 1.200,00—1.300,00 dinarjev.

Poleg prejemkov imajo vsi zaposleni brezplačno prehrano in stanovanje v domu.

POGOJI:

1. začasno zaposlitev lahko sprejmejo pod točko 1. in 2. osebe, ki imajo prakso na podobnih delovnih mestih vsaj tri leta; za ostala delovna mesta je potrebna kratka praksa;
2. začasna zaposlitev traja tri mesece in to od 10. junija dalje in traja nepretrgoma;
3. prednost imajo študentje katerih starši so zaposleni v ISKRI in upokojeenci, ki so bili zaposleni v ISKRI;
4. pismene prijave pošljite na naslov: POČITNIŠKA SKUPNOST ISKRA, Trg prekomorskih brigad 1, 61000 LJUBLJANA. Pred nastopom bo skupen razgovor na upravi PS Iskra in zdravniški pregled, ki je potreben za vse delavce v gostinski stroki.

UPRAVA PS ISKRA

»Iskrena hvala za darila in dobre želje ob odhodu v pokoj,« — sporoča prek uredništva vsem sodelavcem na traku trifaznega števca v obratu »števca« upokojenka REZKA KOZJEK, ki se v spominih še vedno rada vrača med svoje prijatelje in znance v kranjski tovarni

PISMA BRALCEV

Ekonomska načela PS

Ali lahko PSI oz. Iskra-Turist (IT) sploh posluje ekonomično (po slovensko gospodarno) oz. na ekonomskih principih?

S. D. Kranj

Odgovor:

Z menoj se boste gotovo vsi strinjali (z odgovorom na prvi del zastavljenega vprašanja), da PSI oz. IT mora poslovati gospodarno oz. ekonomično; težji pa je odgovor: ali tudi na ekonomskih principih?

Po planu za leto 1971 izkazuje PSI poslovni primanjkljaj 180.000 N din, če hoče ohraniti približno enake cene penziov v svojih domovih, kot so bile lani. V tem primeru mora »nekdo« pokrpati primanjkljaj, ali pa mora PSI letos zaračunavati penzije po taki (ekonomski) ceni, ki bo sicer pokrila planirane stroške, ne bo pa pristopna za večino interesentov, in bi v naših domovih lahko letovala le izbrana družba, pa še ta le pogojno, ker bi se za iste denarje dalo letovali tudi v hotelih B kategorije. Ta »nekdo«, ki bi moral pokrpati oz. pokriti primanjkljaj 18 SM din, seveda ni nihče drug kot Iskrina skupnost, ki je v taki ali drugačni obliki itak vedno pokrivala neke stroške PSI, in to lani in vsa leta nazaj; prejšnja leta obvezno, lani pa so se posamezni kolektivi svobodno odločali. Prav lani so se dogajali neljubi primeri, ko so za Iskraše veljale dvojne cene: s popustom za člane tistih kolektivov, ki so odobrile prispevek in ekonomske cene za člane tistih kolektivov, ki so prispevek odklonile.

Mišljenja sem, da se kaj podobnega letos ne bi smelo ponoviti in da naj veljajo za

vse člane Iskre enake cene storitev PSI.

Da bi to dosegli, je bila ta problematika obravnavana na raznih forumih od ožjega strokovnega in razširjenega kolegija generalnega direktorja in odbora za poslovno politiko ZP. Seveda je na vseh forumih imela pobudo naša sindikalna organizacija, ki več ali manj budno spremlja dejavnost PSI ter njene možnosti izvajanja rekreativne dejavnosti za potrebe Iskrinih kolektivov.

Na teh razpravah so se izkristalizirali naslednji sklepi:

— počitniška (rekreativna) dejavnost je velikega pomena, zato ji je treba posvetiti precejšnjo pozornost,

— dejavnost PSI se mora razširiti,

— nujno potrebno je treba pridobiti nove kapacitete (nekje v Istri) za približno 200—300 letovalcev,

— PSI mora nuditi svoje storitve po dostopnih cenah,

— izdelati naj se variantni predlog za pokritje predvidene primanjkljaja iz poslovanja PSI za leto 1971 (ker ekonomske cene za leto 1971 ne pridejo v poštev).

Svet PSI v svoji obrazložitvi planiranega primanjkljaja iz poslovanja PSI za leto 1971 govori tudi o variantnih predlogih kako pokriti ta primanjkljaj (18 M S din), ki slučajno sovpada s planiranimi stroški same uprave PSI, iz česar sledi zaključek, da naj bi kolektivi Iskre financirali »upravo PSI«, domovi pa naj bi v tem primeru svoje stroške ob »primerne« oz. predlaganih cenah pokrivali sami in poslovali rentabilno.

Menim, da bi bilo prav, da naš časopis na vidnem mestu objavi to »obrazložitev«, da bodo člani kolektivov dobera seznanjeni s problematiko PSI, preden bodo o ekonomiki poslovanja in programu razvoja PSI sklepali naši samoupravni organi.

Nekdo mi je očitil, da veliko govorim in pišem o teh 18 M S din za PSI, ki da služi najširšim masam Iskre, da pa nič ne pišem o 120 M S din, ki so namenjeni za reklamne in propagandne akcije v okviru Iskrinega srebrnega jubileja 25-letnice obstoja Iskre. Menim, da je oboje potrebno: sredstva za propagando o Iskri, kot tudi sredstva za dejavnost PSI in to v prvi vrsti za razširjeno dejavnost PSI. O tej dejavnosti sem pisal v prejšnji številki našega glasila.

Capljati na enem mestu, pomeni stagnirati — nazadovati — ugasniti! In proti temu so namenjene vse moje besede.

Igor Slavec

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mami

MALČI TURK

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v obratu SVN za izraze sožalja, poklonjeni venec in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sin Peter

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Pavel Gantar — Odgovorni urednik: Janez Silc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in klišej: »CP Gorenjski tisk« Kranj